

HAJDÚSZOBOSZLÓ CSALÁDBARÁT JELLEGÉNEK VIZSGÁLATA

Diagnosztika (helyzetelemzés)

Debrecen, 2007. január

Magyarország célba ér

Hewitt

MCCANN ERICKSON

TARTALOMJEGYZÉK

1. HAJDÚSZOBOSZLÓ HÁZTARTÁSAINAK FŐBB JELLEMZŐI	3
1.1. A HÁZTARTÁSOKBAN JELLEMZŐ CSALÁDSZERKEZET	3
1.2. A HÁZTARTÁSOK ÖSSZETÉTELE	4
1.3. A HÁZTARTÁSOK JÖVEDELMI HELYZETE.....	4
2. OKTATÁSI VAGY GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁST NYÚJTÓ INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK	6
2.1. OKTATÁSI VAGY GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁST NYÚJTÓ INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK HAJDÚSZOBOSZLÓN	6
2.2. OKTATÁSI VAGY GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁST NYÚJTÓ INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE	7
2.3. OKTATÁSI VAGY GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁST NYÚJTÓ INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK SZÍNVONALÁVAL VALÓ ELÉGEDETTSÉG	8
3. SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK	9
3.1. SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK HAJDÚSZOBOSZLÓN.....	9
3.2. SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE	10
3.3. SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK SZÍNVONALÁVAL VALÓ ELÉGEDETTSÉG.....	11
4. EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK	12
4.1. EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK HAJDÚSZOBOSZLÓN	12
4.2. EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVÉTELE	13
4.3. EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK SZÍNVONALÁVAL VALÓ ELÉGEDETTSÉG	14
5. KULTURÁLIS, SPORT ÉS SZABADIDŐS INTÉZMÉNYEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK	16
6. LAKÓKÖRNYEZET BIZTONSÁGA, KOMFORTOSSÁGA.....	18
7. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK.....	20
7.1. A KÖZSZOLGÁLTATÓK SZOLGÁLTATÁSAINAK SZÍNVONALA	20
7.2. TÖMEGKÖZLEKEDÉS SZÍNVONALA.....	22
8. PIACI ALAPÚ SZOLGÁLTATÁSOK	23
9. MUNKAHELYI ÉS CSALÁDI KÖTELEZETTSÉGEK ÖSSZEANGOLÁSA.....	25
10. ÖSSZEGZÉS	26
11. SZÜKSÉGES BEAVATKOZÁSOK.....	27

Bevezető

A feldolgozás során a könnyebb interpretálás érdekében alkalmaztuk a változók értékeinek 100 fokozatú skálára történő transzformálását. A transzformált változó értéke akkor lenne száz, illetve akkor lenne nulla, ha minden válaszoló egyaránt az eredeti változó maximális, illetve a minimális értékét adta volna. Az ily módon átalakított skálán az ötven pont alatti értékek negatív véleményt (ellenszenvet, elégedetlenséget, gyakoriságot stb.), az ötven pont feletti értékek inkább pozitív véleményt (rokonszenvet, elégedettséget, gyakoriságot) fejeznek ki. Amennyiben átlagokat, vagy cella-eloszlásokat hasonlítottunk össze, akkor – az ANOVA, illetve a khí-négyzet próba alapján - csak a statisztikailag releváns, azaz szignifikáns eltéréseket vettük figyelembe.

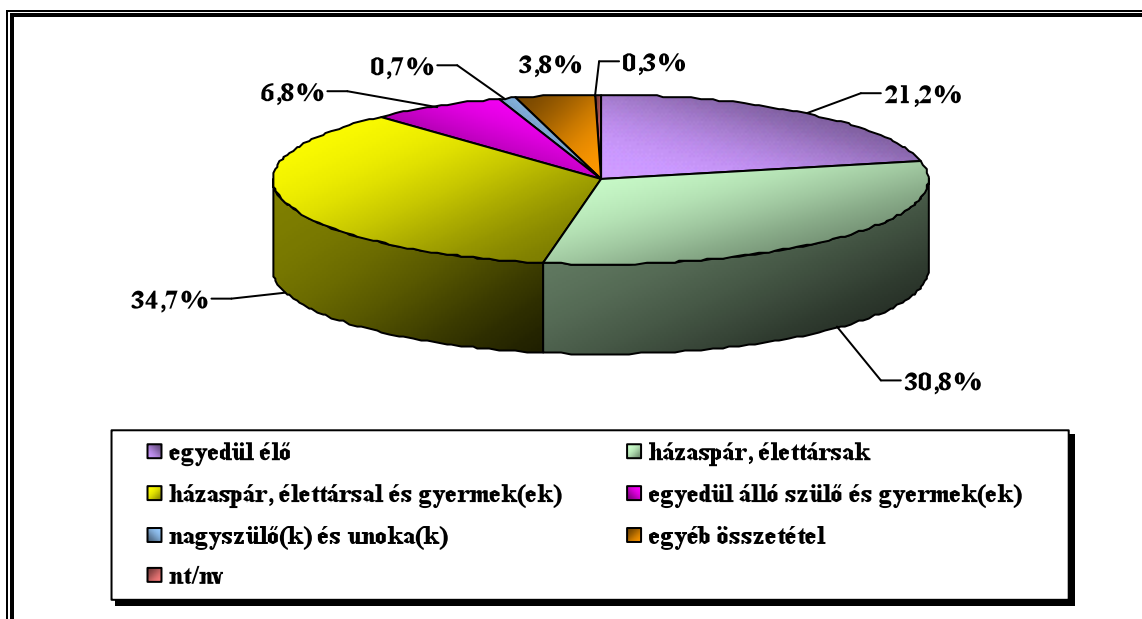
A közölt adatok hibahatára a válaszadók számától és válaszok szóródástól függően változik, de jellemzően legalább +/- 3,5%.

1. Hajdúszoboszló háztartásainak főbb jellemzői

1.1. A háztartásokban jellemző családszerkezet

A 23. 744 fős állandó népességű kisvárosban készült adatfelvétel mintájának egyötöde (21.2 százalék) egyedül él, a családok közel egyharmadában (30.8 százalék) csak házaspár (élettárs) él, míg a gyerekekkel élő házaspárok (élettársak) aránya 34.7 százalék. Nem elhanyagolható a csonka családok (egyedülálló szülő gyerekekkel) aránya sem: 6.8 százalék.

1. ábra A válaszadók családszerkezet szerinti megoszlása (%)

1.2. A háztartások összetétele

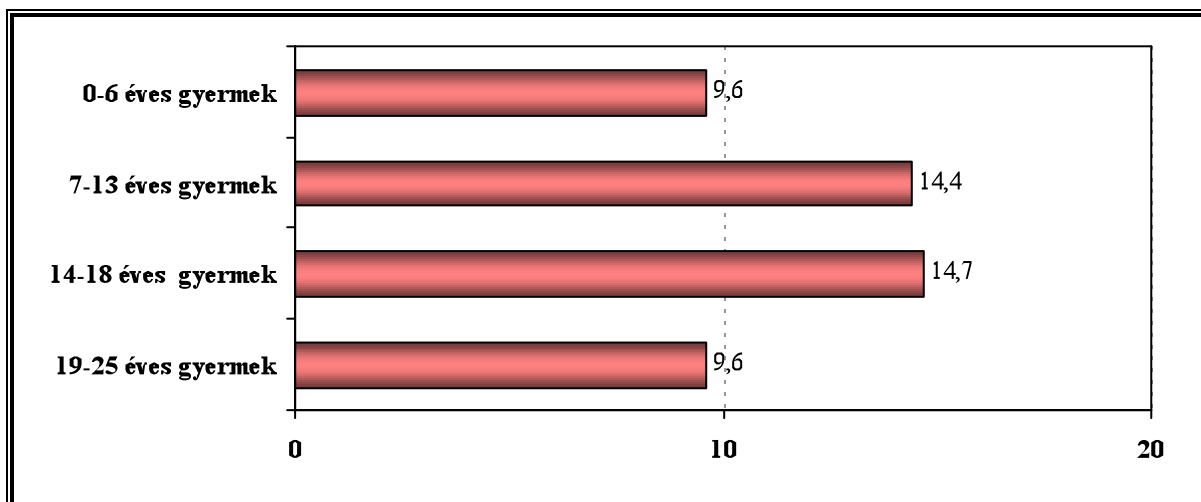
A hajdúszoboszlói háztartásokban átlagosan 2,53 fő (szórás: 1,27) él. A háztartások egyötöde (21.2 százalék) egyedülálló, több mint egyharmadában (36.5 százalék) ketten, egyötödében (19.6 százalék) hárman, 15.7 százalékában négyen laknak.

1. táblázat Hányan élnek ebben a háztartásban? (%)

1 fő	21.2
2 fő	36.5
3 fő	19.6
4 fő	15.7
5 fő	5.2
6 fő	0.8
7 fő	0.5
8 fő	0.3

A háztartások egyharmadában (35.3 százalék) van gyermek, 38.5 százalékában eltartott. A gyermekes háztartások egytizedében (9.6 százalék) van hatéves, vagy fiatalabb gyermek, s ugyanilyen arányban (9.6 százalék) van olyan háztartás, amelyben nagykorú (19-25 éves) gyerek is él. Az életkori csoportokat tekintve, az általános iskolás (7-13 éves) gyerekekkel rendelkező háztartások száma gyakorlatilag megegyezik a középiskolai korú (14-18 éves) gyereket nevelő családok számával. Mindez annak tükrében érdekes, hogy a város 23. 744 fős állandó népességének 59.6 százaléka (14.162 fő) 18-59 éves.

2. ábra A gyerekekkel rendelkező háztartások aránya (%)

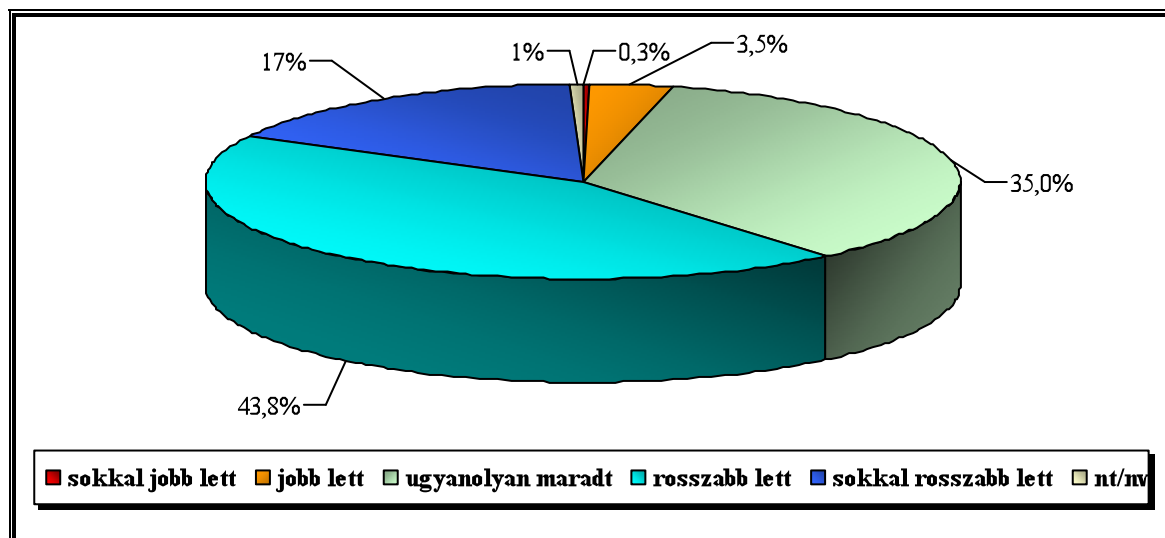
1.3.A háztartások jövedelmi helyzete

A jövedelmi helyzetet jellemzésére képzett csoportokat úgy alakítottuk ki, hogy első lépésben kiszámoltuk az egy főre eső nettó jövedelem átlagokat, majd a háztartásokban élők számát

felhasználva kialakított változóból három azonos elemszámú csoportot képeztünk. A nettó összjövedelem jövedelem átlaga a teljes mintában 123 612 (szórás: 68 604), az alsó jövedelmi csoportban 91.742.9, az átlagos csoportban 116.964.1, míg a felső jövedelmi csoportban 165.467.1 forint. A jövedelmek szórása ugyanebben a sorrendben 3888, 4117, 7204. A jövedelmi csoportok szórása arra utal, hogy a csoporton belüli különbségeket tekintve a legjobb jövedelmi helyzettel jellemezhető csoport a leginkább heterogén.

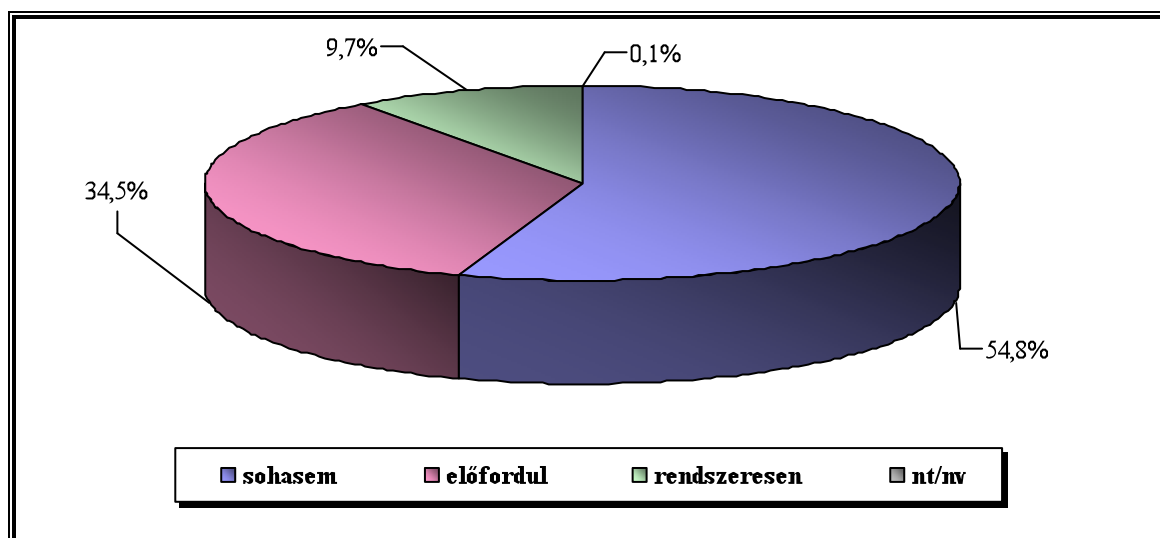
A megtakarítások pesszimista megítélésének tükrében nem meglepő, hogy – a két évvel korábbi állapothoz viszonyítva - a háztartások egyharmada (35 százalék) változatlanak, közel kétharmada (60.6 százalék) rosszabbnak véli anyagi helyzetét. A százfokozatú skálára transzformált átlagok (0: sokkal rosszabb lett, 100: sokkal jobb lett) teljes mintára vonatkozó átlaga 38 pont. A jövedelmi helyzet megítélése szignifikánsan eltér a háztartások struktúrája és jövedelme alapján elkülönült csoportokban: a gyermek nélküli házaspárok (40 pont) és a gyermekes házaspárok (39 pont) jobbnak látják anyagi helyzetük változását, mint az egyedül élők (35 pont). A legjobb anyagi helyzetűek szignifikánsan nagyobb optimizmusa (41 pont) nyilván nem meglepő a másik két jövedelmi csoporthoz képest (alsó jövedelmi csoport 37 pont, átlagos jövedelmi csoport 36 pont).

3. ábra A háztartások anyagi helyzete az elmúlt két évben (%)

A háztartások anyagi helyzetének szubjektív megítélése inkább pesszimista, de mégis megosztott minősítést tükröz: a megtakarításra vonatkozó kérdésünkre a családok több mint fele (54.8 százalék) a „sohasem marad”, egyharmada (34.5 százalék) az „előfordul néha”, míg csupán egytizede (9.7 százalék) adta a „rendszeresen marad” választ.

4. ábra A háztartások megtakarítási lehetőségei a szokásos havi kiadások után (%)

2. Oktatási vagy gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények és szolgáltatások

2.1. Oktatási vagy gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények és szolgáltatások

Hajdúszoboszlón

A városban található oktatási és nevelési intézmények között 9 óvoda, 5 általános iskola és három középiskola mellett egy zeneiskola és egy középiskolai kollégium is található. A városban tanuló nappali tagozatos, szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók száma 408 fő. Az óvodai férőhelyek száma 950, míg az óvodába beírt gyerekek száma 768 fő. Az óvodai férőhelyekhez viszonyított 3-5 évesek aránya: 1.5886. A városban működő összes (önkormányzati, üzemi, magán stb.) bölcsődei férőhelyek száma 60, míg a bölcsődébe beírt gyermekek száma 72.

2. táblázat A város oktatási és nevelési intézményei

Óvodák	Általános iskolák	Középfokú oktatási intézmények
<ul style="list-style-type: none"> • 1.sz. Óvoda • 3.sz. Óvoda • 5.sz. Óvoda • 6.sz. Óvoda • Aprónép Óvoda • Lurkó Óvoda • Manókert Óvoda • Mesevár Óvoda • Egyesített Óvodai Intézmény 	<ul style="list-style-type: none"> • Bárdos Lajos Általános Iskola • Gönczy Pál Általános Iskola • Pávai Vajna Ferenc összevonva a 3. sz. Általános Iskola • Általános Iskola • Thököly Imre Általános Iskola • Zichy Géza Zeneiskola • Általános Iskola és Diákotthon 	<ul style="list-style-type: none"> • Bocskai István Szakképző Iskola • Hőgyes Endre Gimnázium és Szakközépiskola • Közgazdasági Szakközépiskola • Szép Ernő Középiskolai Kollégium

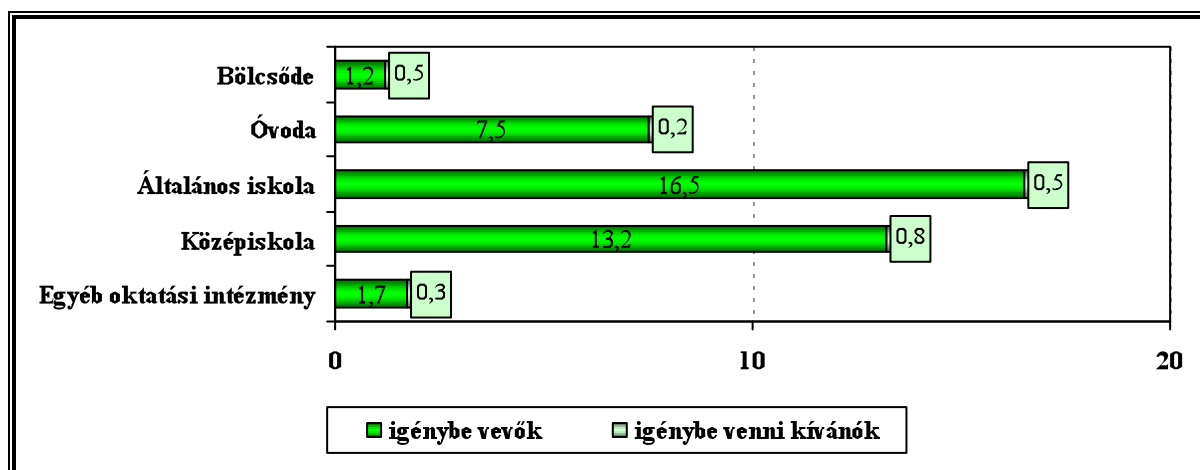
2.2. Oktatási vagy gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények és szolgáltatások igénybevétele

A háztartások közel egyharmada (29.5 százalék) igénybe veszi a kérdőívben felsorolt oktatási vagy gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények és szolgáltatások valamelyikét.

A szignifikáns eltérések egy része logikusan érthető: azokban a háztartásokban, ahol van gyermek az oktatási vagy gyermekjóléti szolgáltatásokat igénybe vevők aránya 64.5 százalék, szemben az egyedül élők (2 százalék) vagy gyermek nélküli házaspárok (4.2 százalék) csoportjával. Az olyan családokban ahol van eltartott, a szolgáltatásokat igénylők aránya 73.7 százalék, míg ahol nincs eltartott, csupán 1.6 százalék. A szolgáltatásokat igénybe vevők aránya lineárisan (és szignifikánsan) növekszik a háztartás nagyságával (egy fő: 2 százalék, két fő: 4.6 százalék, három fő: 45.6 százalék, négy és több fős háztartás: 81.2 százalék). További szignifikáns eredmény, hogy az oktatási és gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézményeket és szolgáltatásokat a legjobb anyagi helyzetű háztartásoknak csak 14.3 százaléka, az átlagos jövedelmi csoportnak 23.8 százaléka, míg az alsó jövedelmi helyzetű háztartásoknak már 54.5 százaléka veszi igénybe.

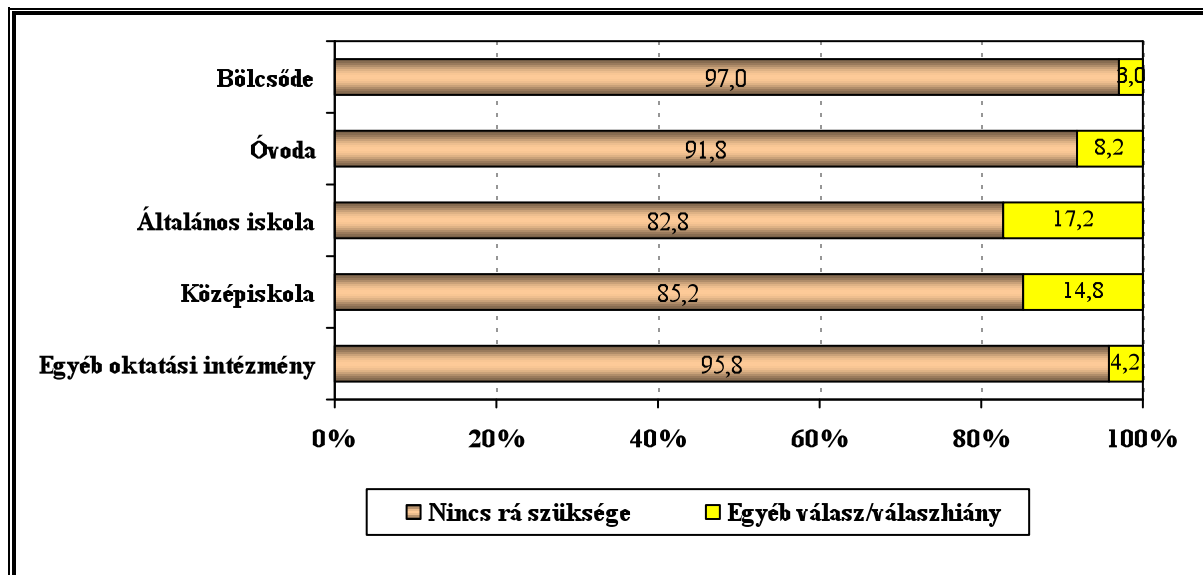
A háztartásokban élő gyermekek életkori struktúrájának megfelelően, a leginkább igénybe vett intézmény az általános iskola (16.5 százalék) és a középiskola (13.2 százalék). A két iskolatípus igénybevétele teljes mértékű, mivel az igénybevételi arány gyakorlatilag megegyezik a 7-18 éves gyermekek arányával (29.1 százalék). Hasonló a helyzet a fiatalabb gyerekeknél is, mivel ha figyelembe vesszük, hogy a háztartások 9.5 százalékában van 0-6 éves korú gyermek, akkor a bölcsődei vagy óvodai igénybevétel (8.7 százalék) aránya nem sokkal kevesebb. Mindezek miatt nem meglepő, hogy az oktatási és gyermekjóléti alapellátást igénylők aránya minden esetben elhanyagolható.

5. ábra Az oktatási és gyermekjóléti alapellátást jelenleg igénybe vevők és azokat igénybe venni kívánók aránya (%)

Az alacsony elemszámok miatt nem differenciáltuk a különböző alapellátásokat nem igénylők indoklását, de ugyanezt támasztja alá a „nincs rá szükség” válaszok 82.8-97.0 százalékos aránya is.

6. ábra Az oktatási és gyermekjóléti alapellátást igénybe nem vevők indoklása (%)

2.3. Oktatási vagy gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények és szolgáltatások színvonalával való elégedettség

Az egyes alapellátásokat igénybe vevők, illetve az értékelésre is vállalkozók minden esetben egyértelműen elégedettek az intézmények szolgáltatásaival (75 pont feletti átlagok). Egyedül csak a kevesek által igénybe vett (a háztartások 1.2 százaléka) bölcsődei szolgáltatásnál nem fordult elő kiváló válasz, de ez nem változtat lényegesen a magas átlagos minősítés tényén (78 pont).

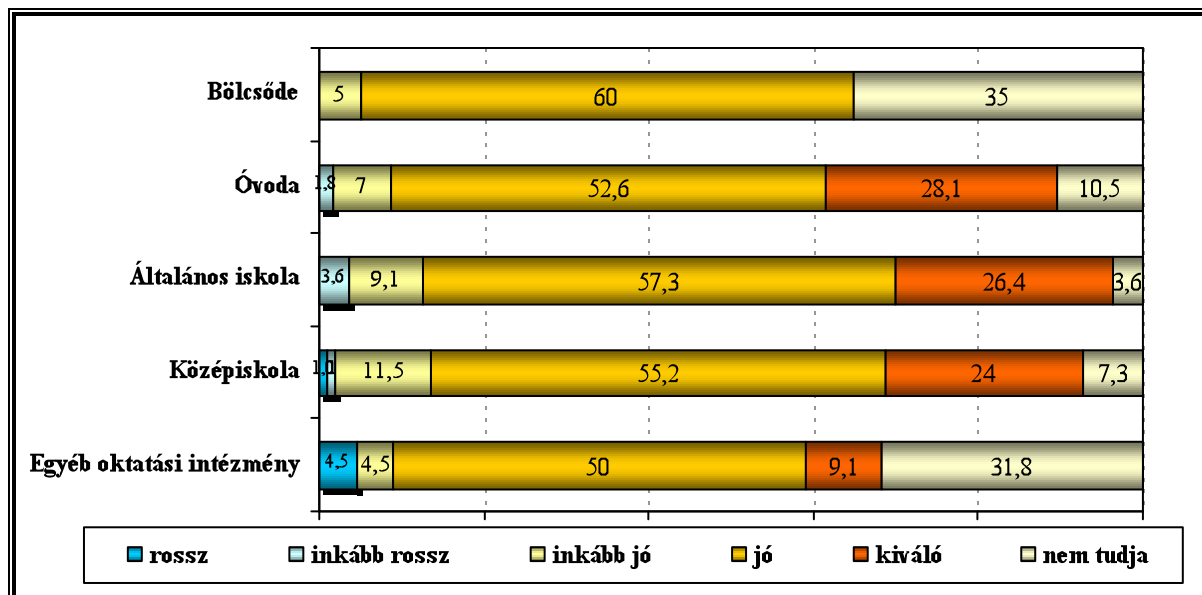
3. táblázat Összességében mennyire elégedett a saját maga vagy közvetlen családtagja részére igénybevett intézmények szolgáltatásainak színvonalával? (százfokozatú skála átlagai: 0: nagyon rossz, 100: kiváló)

Óvoda	84
Általános iskola	82
Középiskola	82
Bölcsőde	78
Egyéb oktatási intézmény: (pl: egyházi, alapítványi, tanoda stb.)	77

4. táblázat Összességében mennyire elégedett a saját maga vagy közvetlen családtagja részére igénybevett intézmények szolgáltatásainak színvonalával? (százfokozatú skála átlagai: 0: nagyon rossz, 100: kiváló)

Óvoda	84
Általános iskola	82
Középiskola	82
Bölcsőde	78
Egyéb oktatási intézmény: (pl: egyházi, alapítványi, tanoda stb.)	77

7. ábra Az oktatási és gyermekjóléti alapellátás minősítése (%)

3. Szociális intézmények és szolgáltatások

3.1. Szociális intézmények és szolgáltatások Hajdúszoboszlón

A városban három-három olyan szociális intézmény van, amely a gyermekek, idősök és a hátrányos helyzetűek gondozásával foglalkozik. Emellett Hajdúszoboszlón három szolgáltató központ (Gondozási Központ, Hajdúszoboszlói Szociális Szolgáltató Központ, Családsegítő Szolgálat) is működik. A nappali ellátást nyújtó idősök klubjaiban az ellátottak száma 60 fő.

5. táblázat A város szociális intézményei és szolgáltatói célcsoportonként

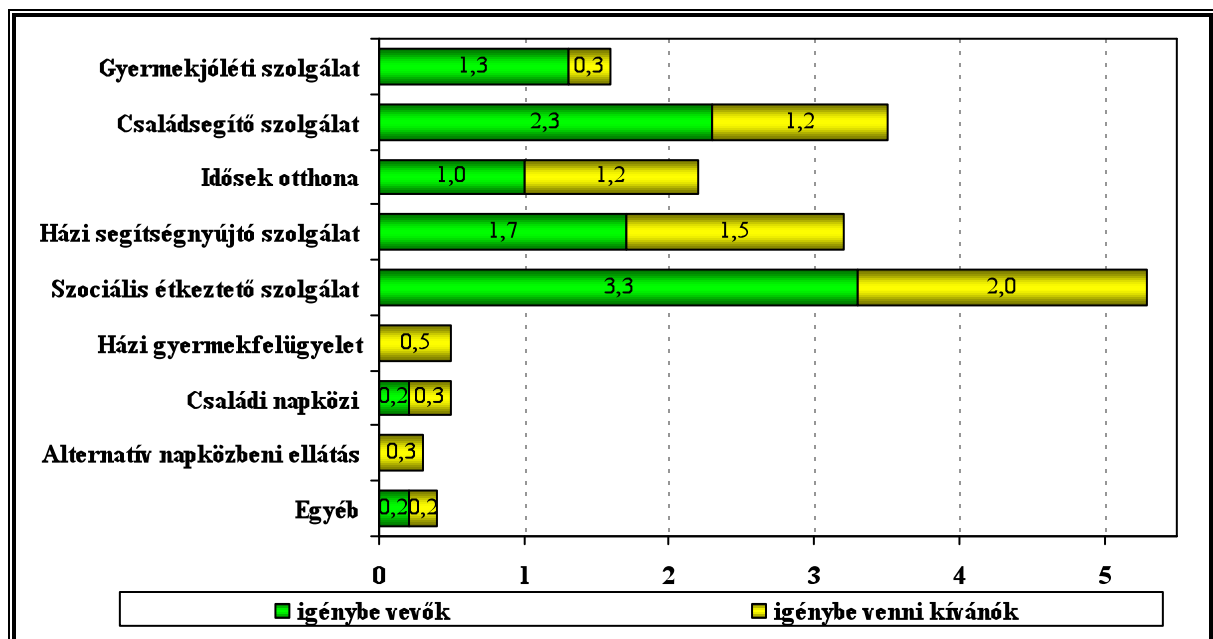
Gyermekek	Idősök	Hátrányos helyzetűek
<ul style="list-style-type: none"> Városi Bölcsőde Gyermekjóléti Szolgálat Nevelési Tanácsadó 	<ul style="list-style-type: none"> Anna Idősök Otthona Idősök Otthona és Módszertani Intézménye Derűs Alkony Nyugdíjas Klub 	<ul style="list-style-type: none"> Vakok és Gyengénlátók Hajdúszoboszlói Egyesülete Lovasterápia a Fogyatékos Gyermekekért Alapítvány Méltóságot Mindenkinek Közalapítvány
<ul style="list-style-type: none"> Gondozási Központ Hajdúszoboszlói Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő Szolgálat 		

3.2. Szociális intézmények és szolgáltatások igénybevétele

A hajdúszoboszlói háztartások csupán 8 százaléka veszi igénybe a város valamelyik szociális intézményének ellátását, illetve szociális szolgáltatását. A vizsgált háttérváltozók közül csak a jövedelmi helyzet alapján elkülönült csoportok között volt szignifikáns eltérés: az alsó jövedelmi csoportba sorolt háztartások 14.6 százaléka, míg az átlagos jövedelműeknek csak 4, a felső jövedelmi csoportba tartozó háztartásoknak 5.7 százaléka veszi igénybe szociális szolgáltatást.

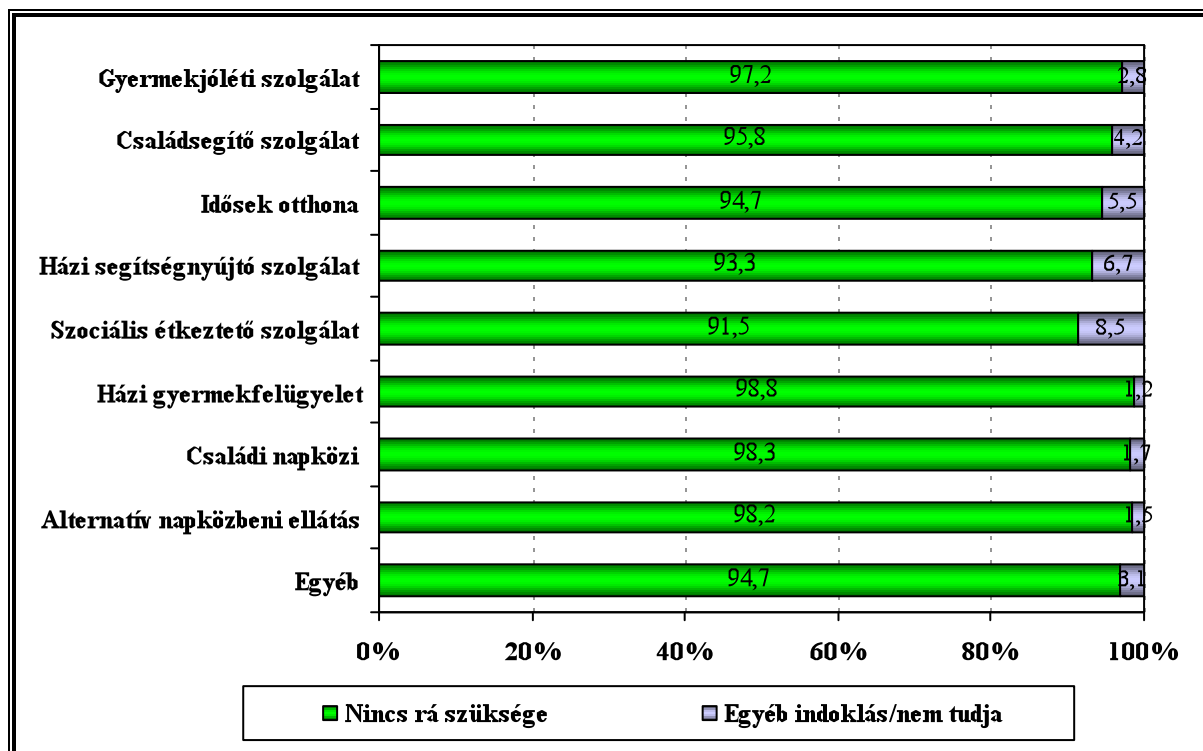
A leginkább igénybe vett szociális étkeztetés (3.3 százalék) mellett még a családsegítő szolgálat (2.3 százalék) számottevő. A házi segítségnyújtó (1.7 százalék), illetve a gyermekjóléti szolgálat (1.3 százalék) és az idősek otthona (1 százalék) említése fordult még elő, de a családi napközi (0.2 százalék) előfordulása igazán elhanyagolható, míg a házi gyermekfelügyelet vagy az alternatív napközbeni ellátás lehetőségét senki sem említette. A szolgáltatásokat igénylők aránya sem igazán jelentős, a legnagyobb arányban előforduló szociális étkeztetést is csak a háztartások 2 százaléka jelölte meg.

8. ábra A szociális intézményeket és szolgáltatásokat jelenleg igénybe vevők és azokat igénybe venni kívánók aránya (%)

A néhány százalékos igénybevételt, illetve a nagymértékű elutasítás egyértelműen domináns indoka a szükség hiánya. Az indoklások megoszlását vizsgálva csupán a szociális étkeztető és a házi segítségnyújtó szolgálat esetén fordult elő viszonylag gyakran (2.2 százalék) az „eddig eszünkbe se jutott” válaszok megjelölése.

9. ábra A szociális intézményeket és szolgáltatásokat igénybe nem vevők indoklása (%)

3.3. Szociális intézmények és szolgáltatások színvonalával való elégedettség

Bár kevesen vannak (a háztartások 8 százaléka) a város valamelyik szociális intézményének kliensei, illetve a szolgáltatásokat ténylegesen igénybe vevők, de egyértelműen elégedettek a szociális szolgáltatásokkal (70 pont feletti átlagok).

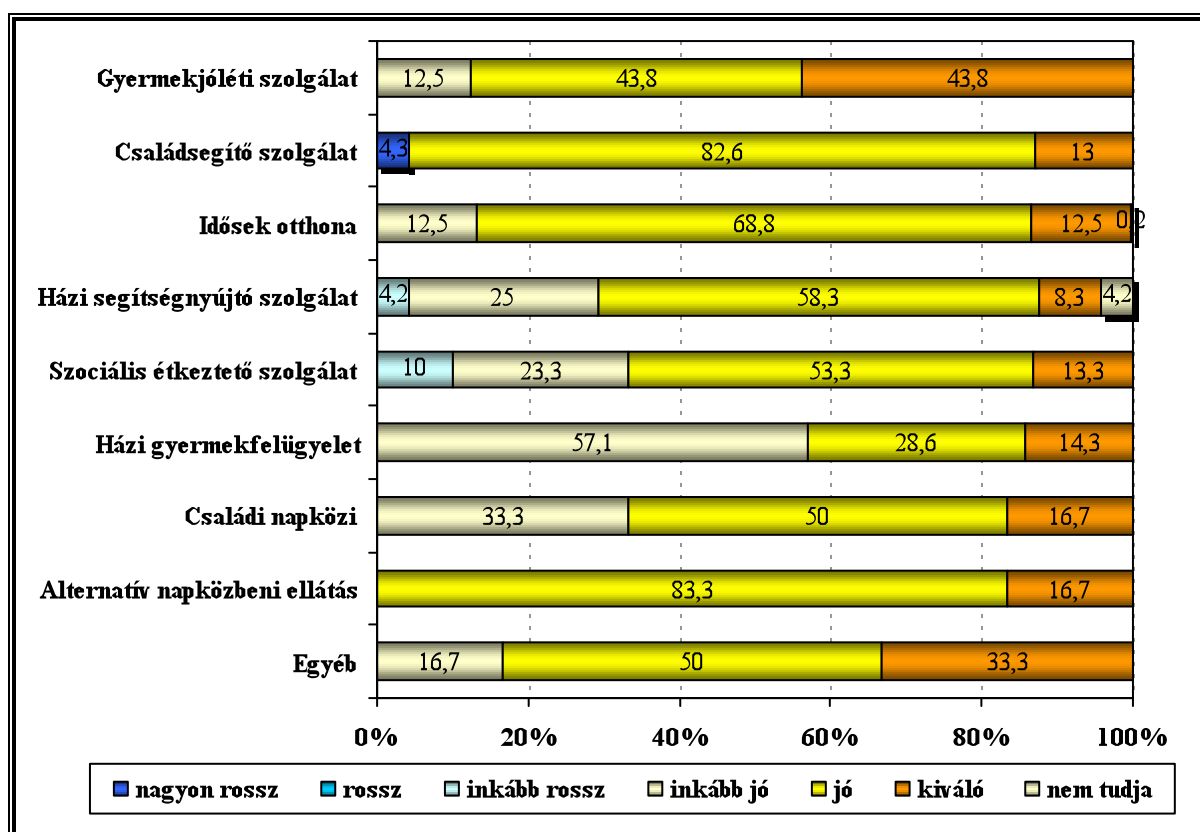
6. táblázat Összességében mennyire elégedett a saját maga vagy közvetlen családtagja részére igénybe vett intézmények szolgáltatásainak színvonalával? (százfokozatú skála átlagai: 0: nagyon rossz, 100: kiváló)

Gyermekjóléti szolgálat	86
Alternatív napközbeni ellátás	83
Egyéb	83
Idősek otthona	80
Családsegítő szolgálat	79
Családi napközi	77
Házi segítségnyújtó szolgálat	75
Szociális étkeztető szolgálat	74
Házi gyermekfelügyelet	71

A részletes válaszmegoszlások arra utalnak, hogy az (átlagosan) leginkább kedvezően megítélt gyermekjóléti szolgálat minősítése abban az értelemben is kiemelkedő, hogy a minősítők 43,8 százaléka kiválóan tartja a szolgáltatást. Az egyes szolgáltatások közül az idősek otthona színvonalának megítélése tér el szignifikánsan:

- Az idősek otthonával leginkább a gyermek nélküli házaspárok (73 pont) és az egyedül élők (80 pont) „kritikusak”, míg a gyerekes házaspárok elégedettek (90 pont)
- A háztartáslétszám alapján képzett csoportok közül a két fős háztartások (73 pont) a legkevésbé, a négy és több fős háztartások a leginkább elégedettek (93 pont) az idősek otthona színvonalával.
- Az előzőekkel összhangban az eltartottal jellemezhető családok megítélése jóval pozitívabb (90 pont), mint az olyan családok véleménye, ahol nincs eltartott (76 pont).

10. ábra A szociális intézmények és szolgáltatások minősítése (%)

4. Egészségügyi intézmények és szolgáltatások

4.1. Egészségügyi intézmények és szolgáltatások Hajdúszoboszlón

Hajdúszoboszló városban 9 körzeti orvos mellett két fogorvos látja el az orvosi ellátást. A lakosság számára négy gyógyszertár mellett még egy civil szervezet is segíti az egészségügyi ellátást. A városban 2006. 12. 31.-én 10 házi orvos és 4 házi gyermekorvos működött. Az országos átlaghoz (1623.25) viszonyítva Hajdúszoboszlón magasabb az egy házi orvosra jutó felnőttek száma, viszont az országos átlaghoz (1298.11) viszonyítva az egy gyermekorvosra jutó 18 éven aluliak száma kevesebb: 1129.75 fő.

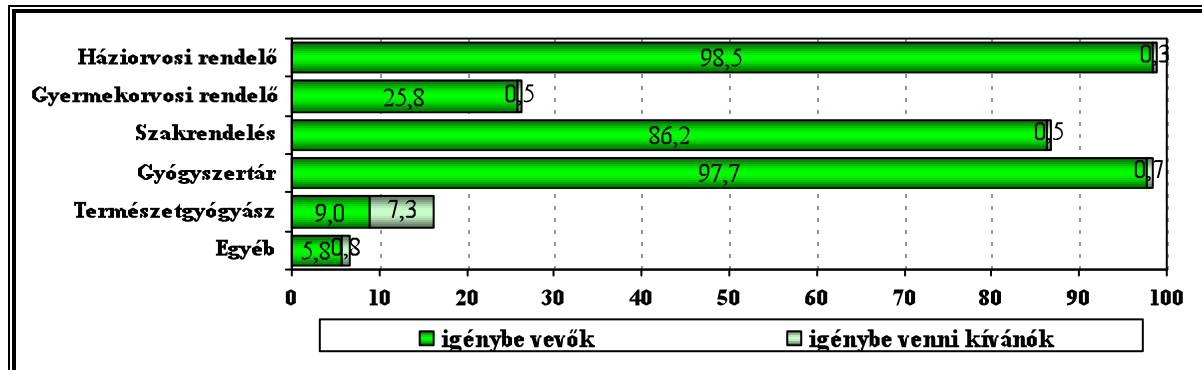
7. táblázat A város egészségügyi intézményei és szolgáltatói

Orvosok	Gyógyszertárak	Civilszervezetek
<ul style="list-style-type: none"> • Dr. Pelsőczy Tamás fogorvos • Dr. Szabó Barna fogorvos • I. körzet - Dr. Nagy Ida • II. körzet - Dr. Erdei Anikó • III. körzet - Dr. Molnár Lajos • IV. körzet - Dr. Tóth Katalin • V. körzet - Dr. Báthory Márta • VI. körzet - Dr. Kovács Zoltán • VII. körzet - Dr. Gulyás István • VIII. körzet - Dr. Kovács Zsuzsanna • IX. körzet - Dr. Magyarai Mária 	<ul style="list-style-type: none"> • Arany Patika • Gyógyforrás Gyógyszertár • Kamilla Patika • Kígyó Patika 	<ul style="list-style-type: none"> • Ultrahang Készülék • Egészségünkért Alapítvány

4.2. Egészségügyi intézmények és szolgáltatások igénybevétele

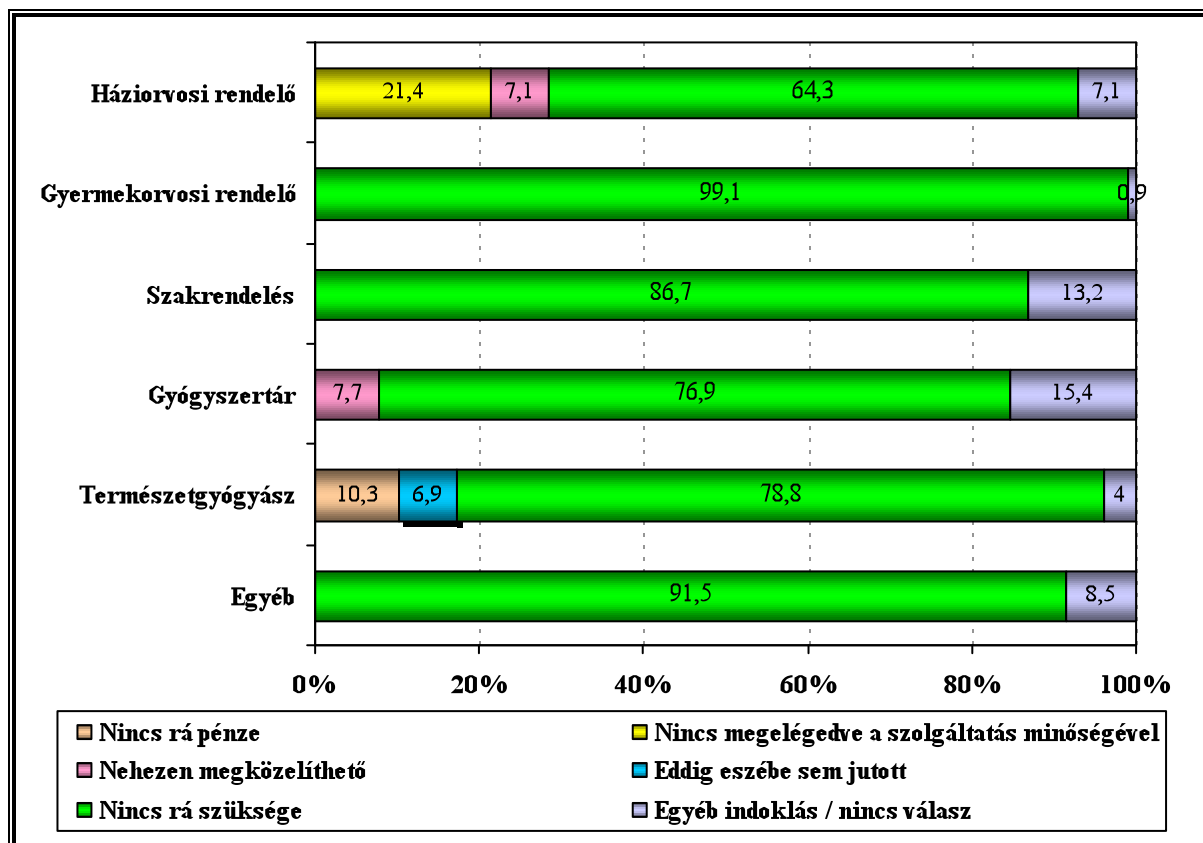
Szemben az eddig vizsgált profilokkal, gyakorlatilag nincs olyan hájdúszoboszlói háztartás, amelyik ne lenne kapcsolatban a város valamelyik egészségügyi intézményével, illetve egészségügyi szolgáltatásával. A háziorvosi rendelők és a gyógyszertárak igénybe vétele gyakorlatilag minden háztartásra jellemző (97 százaléka feletti arányok), de igen magas (86.2 százalék) a szakrendelések megnevezési aránya is.

11. ábra Az egészségügyi intézményeket és szolgáltatásokat jelenleg igénybe vevők és azokat igénybe venni kívánók aránya (%)

Korábban láttuk, hogy a háztartások egyharmadában (35.3 százalék) van legalább egy gyermek, így a gyermekorvosi rendelők 25.8 százalékos igénybevétele azt jelenti, hogy a gyermekes háztartások 73 százaléka keresi fel valamilyen gyakorisággal a gyermekorvosi rendeléseket. A felsorolt intézmények és szolgáltatások közül a legkevesbé igénybe vett (9.0 százalék) természetgyógyász szolgáltatást igénylik a legnagyobb arányban (7.3 százalék).

12. ábra Az egészségügyi intézményeket és szolgáltatásokat igénybe nem vevők indoklása (%)

Az igénylési arányoknak megfelelően, az adott intézményt vagy szolgáltatást nem igénylők körében a természetgyógyászat esetén az egyik legalacsonyabb (78.8 százalék) azok aránya, akik úgy vélik, hogy nincs szükségük erre a szolgáltatásra. Csak a természetgyógyászat indoklásánál fordult elő az anyagi korlátok (nincs rá pénze: 10.3 százalék) és a tájékozottság hiányának (nem jutott eszébe: 6.9 százalék) megnevezése. Az alacsony elemszámok miatt óvatosan kell messzemenő következtetéseket levonni a további eredmények alapján: a nehezen megközelíthetőség indoklás a gyógyszertár és a háziorvosi rendelő esetén fordult elő, míg ez utóbbi esetén néhányan (21.4 százalék, de ez csupán 5 fő!) a szolgáltatás minőségével is elégedetlenek.

4.3. Egészségügyi intézmények és szolgáltatások színvonalával való elégedettség

Az eddig vizsgált intézmények értékeléséhez hasonlóan, a város egészségügyi szolgáltatásainak minősítése is igen pozitív (75 pont feletti átlagok).

A háziorvosi rendelők szolgáltatási színvonalával az egyedül élők és a gyermek nélkül élők szignifikánsan elégedettebbek (78 pont), mint a gyerekes családok (72 pont). A háziorvosi rendelők (78 pont) mellett még a szakrendelések színvonalát is szignifikánsan

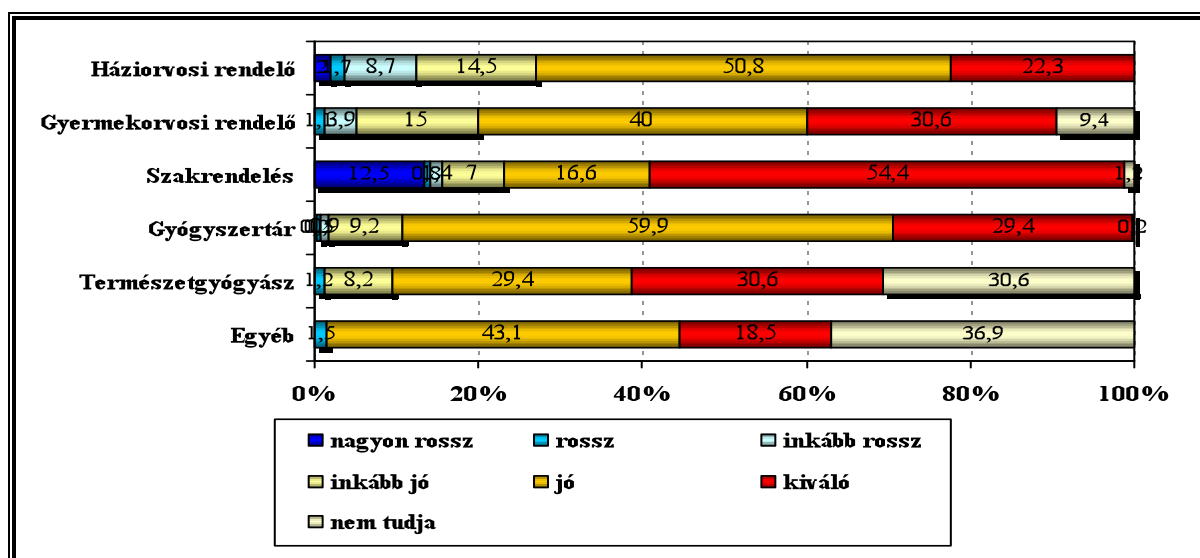
pozitívabbnak (78 pont) ítélik az egy fő háztartások. Az eltartottak szerinti csoportosítás szintén két szolgáltatás megítélésében tér el szignifikánsan: azok a háztartások, ahol nincs eltartott a háziiorvosi rendelők szolgáltatásaival elégedettebbek (77 pont), míg a gyermekorvosi rendelőkkel szemben kritikusabbak (67 pont), mint az eltartottakkal is jellemezhető háztartások (72, illetve 82 pont). Ugyanezen két szolgáltatás értékelésében térnek el a jövedelmi csoportok átlagpontjai is: a kedvezőbb jövedelmi helyzet egyúttal szignifikánsan kedvezőbb megítélését jelenti a háziiorvosi és a gyermekorvosi szolgáltatásnak (háziiorvosi szolgáltatás: alsó jövedelmi csoport: 72 pont, átlagos jövedelmi csoport: 77 pont, felső jövedelmi csoport: 78 pont; gyermekorvosi szolgáltatás: alsó jövedelmi csoport: 79 pont, átlagos jövedelmi csoport: 82 pont, felső jövedelmi csoport: 88 pont).

8. táblázat Összességében mennyire elégedett a felsorolt egészségügyi intézmény szolgáltatásainak színvonalával? (százfokozatú skála átlagai: 0: nagyon rossz, 100: kiváló)

Természetgyógyász	85
Egyéb	84
Gyógyszertár	83
Gyermekorvosi rendelő	81
Szakrendelés (pl. fogászat, bőrgyógyászat, stb.)	76
Háziiorvosi rendelő	75

A válaszhiány (nem tudom válaszok) nélkül számolt átlagok nyilván nem tükrözik az értékelések belső megoszlását. Ebből a szempontból a legérdekesebb a majdnem minden válaszadó által minősített szakrendelés: ebben az esetben a legmagasabb a kiváló (54.4 százalék) és a nagyon rossz (12.5 százalék) értékelések aránya. Ez azt jelzi, hogy a szakrendelések megítélésében a leginkább megosztottak a hajdúszoboszlói háztartások.

13. ábra Az egészségügyi intézmények és szolgáltatások minősítése (%)

5. Kulturális, sport és szabadidős intézmények és szolgáltatások

A kulturális és szabadidős intézményi és szervezeti feltételrendszert tekintve Hajdúszoboszló helyzete kedvezőbb, mint vidéki magyar kisvárosok többsége. Három sportegyesület vagy a helyi nyomtatott és elektronikus sajtó intézményei mellett múzeum, művelődési központ, könyvtár (leltári állomány: 64.832 kötet) és mozi is működik, de nem elhanyagolható a civil szerveződések (baráti körök, alapítványok és egyesületek) száma sem.

9. táblázat A város kulturális, sport és szabadidős intézményei és szolgáltatói

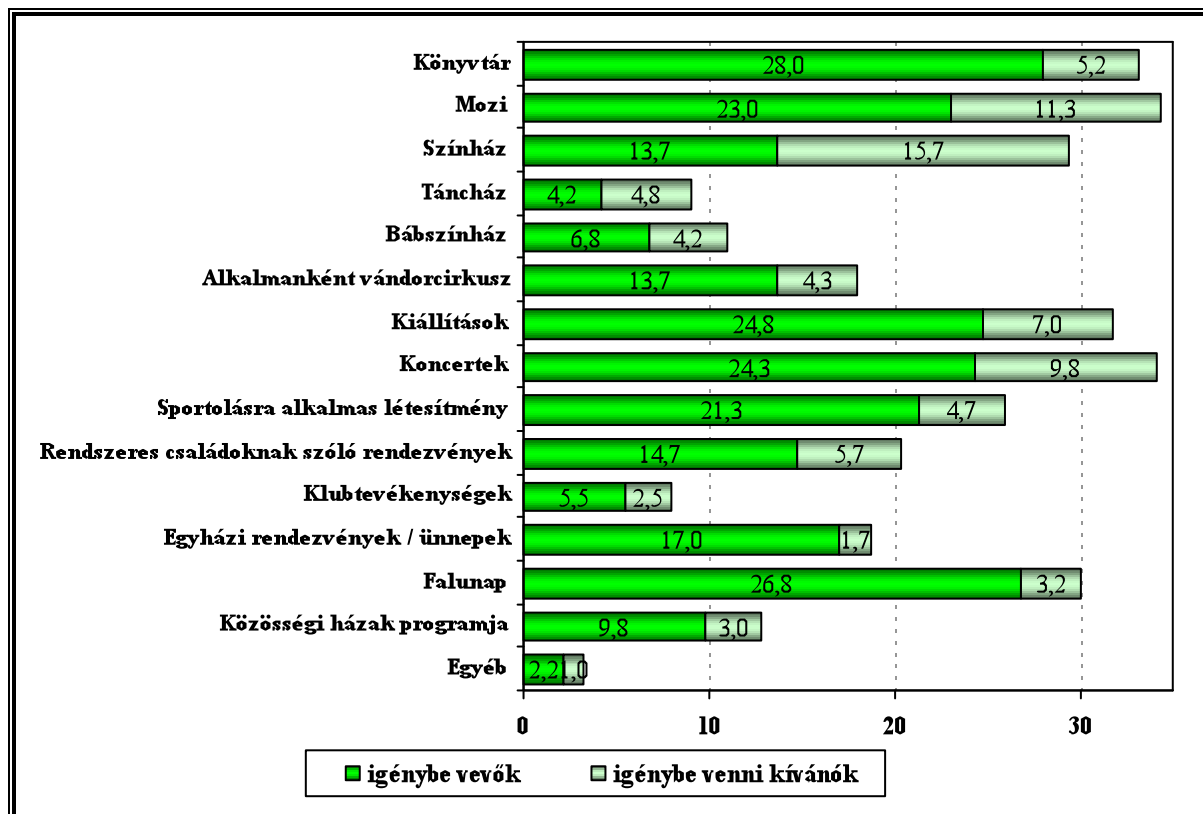
	Kultúra	Sport	Egyéb
Önkormányzat	<ul style="list-style-type: none"> Bocskai István Múzeum Bocskai Mozi Kovács Máté Művelődési Központ és Könyvtár 		<ul style="list-style-type: none"> Hajdúszoboszlói Lapkiadó Intézmény Hajdúszoboszlói Városi Televízió
Civilszervezet	<ul style="list-style-type: none"> Szoboszlói Kulturális Közösség Bocskai István Hagyományörző Egyesület 	<ul style="list-style-type: none"> Hajdúszoboszlói Árpád SE Hajdúszoboszlói Domino Diáksport Közhasznú Egyesület Hajdúszoboszlói Szabadidő Sportegyesület (HAJSZA SE) Ten-Shin Karate SE 	<ul style="list-style-type: none"> Hajdúszoboszlói Magyar-Német Baráti Kör Hajdúszoboszlói Nyugdíjas Pedagógusokért Alapítvány Magyar-Finn Baráti Kör AERO KLUB Hajdúszoboszlói Kör V-181. sz Magyar Galambtenyésztők Egyesülete
	<ul style="list-style-type: none"> Hajdúszoboszló Város Kultúrájáért, Sportjáért Közalapítvány 		
Vállalkozás		<ul style="list-style-type: none"> HungaroSpa Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő és Egészségturisztikai Zrt. 	

A hajdúszoboszlói háztartások közel kétharmadában (60.8 százalék) vesznek igénybe valamilyen kulturális szolgáltatást, illetve vesznek részt kulturális rendezvényen. A részvételt szignifikánsan meghatározza, hogy van-e a háztartásban gyermek, vagy nincs: az egyedül élőknek 42.5 százaléka, a gyermek nélküli házaspároknak 50.3 százaléka, míg a gyermekes házaspárok 80.8 százaléka vesz igénybe ilyen típusú szolgáltatást. (Ennek megfelelően a háztartás nagyság és az eltartottak szerinti csoportosítás is szignifikáns: egy fős háztartás: 43.2 százalék, két fős háztartás: 52.8 százalék, három fős háztartás: 72.4 százalék, négy fős háztartás: 82.1 százalék; nincs eltartott: 49.6 százalék, van eltartott: 78.8 százalék). A jövedelmi helyzet szintén szignifikánsan differenciál: a legkevésbé jó anyagi helyzetűekre inkább jellemző a kulturális és szabadidős tevékenység (69.7 százalék), mint a felső anyagi

helyzetű csoportra (61.4 százalék) vagy különösen az átlagos jövedelmű háztartásokra (54 százalék).

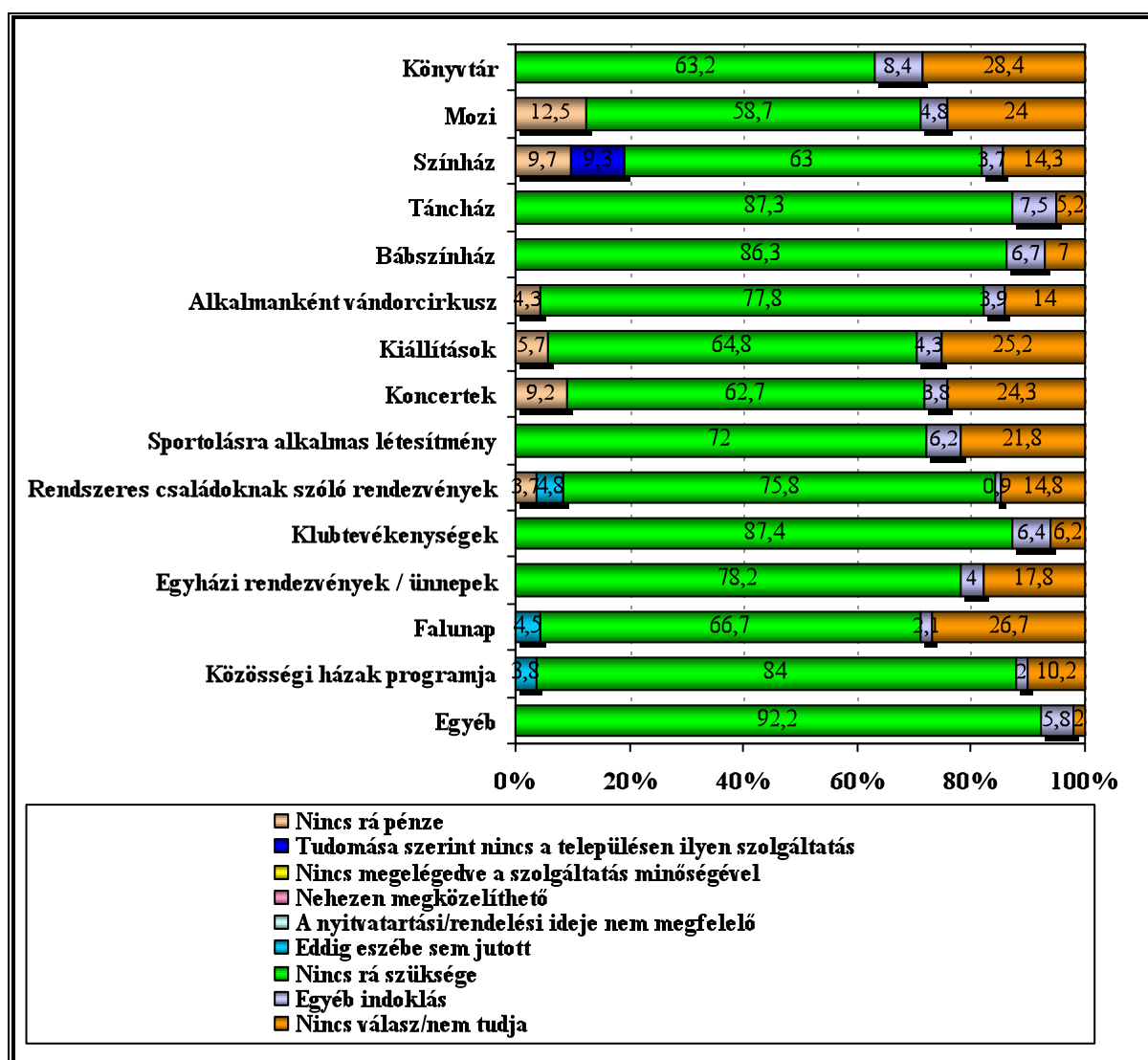
Az egyes intézmények és rendezvények konkrét megnevezését tekintve, a lakosság leginkább a könyvtárt látogatja (28 százalék), falunapon vesz részt (26.8 százalék), illetve kiállításokra (24.8 százalék), koncertekre (24.3 százalék), valamint moziba (23 százalék) jár vagy sportol (21 százalék). A látogatottsági/részvételi intenzitás alapján alacsonyabb a közösségi rendezvényeket, együttléteket megnevezők aránya (családi rendezvények: 14.7 százalék, közösségi házak programja: 9.8 százalék, klubtevékenység: 5.5 százalék). Viszonylag magas (17 százalék) az egyházi rendezvényeket és az alkalmi vándorcirkusz előadásait megnevezők aránya (13.7 százalék), míg a bábszínház (6.8 százalék) vagy a táncház (4.2 százalék) csak kevesek számára jelenti a szabadidő eltöltésének terepét. A háztartások több, mint egytizede (13.7 százalék) jár színházba, ugyanakkor ennél több olyan hajdúszoboszlói háztartás van (15.7 százalék) ahol igényelnék a színházi előadásokon való részvételt. A színház mellett még két olyan kulturális-szórakozási forma van, amely iránt jelentős a lakossági igény: a háztartások közel egytizedében (9.8 százalék) a koncerteken, 11.3 százalékában a mozi előadásokon szeretnének részt venni – de a kiállításokat igénylők aránya sem elhanyagolható (7 százalék).

14. ábra A kulturális, sport és szabadidős intézményeket és szolgáltatásokat jelenleg igénybe vevők és azokat igénybe venni kívánók aránya (%)

Az egyes kulturális és szabadidős rendezvényektől való távolmaradást – hasonlóan más területekhez – most is az igények hiányával (nincs szükség rá) indokolják leginkább az emberek. A további indoklások közül az anyagi források hiánya fordult elő leggyakrabban: különösen a mozizástól (12.5 százalék), színházi előadásoktól (9.7 százalék), koncertektől (9.2 százalék) való távolmaradást magyarázza a pénzhiány.

15. ábra A kulturális intézményeket és szolgáltatásokat igénybe nem vevők indoklása (%)

6. Lakókörnyezet biztonsága, komfortossága

A rendőrkapitányság, polgári védelem, tűzoltóság és polgárőrség mellett a településfejlesztéssel foglalkozó két civil szervezet is működik a városban.

10. táblázat A lakókörnyezet biztonságát, komfortosságát biztosító intézmények és szolgáltatók a városban

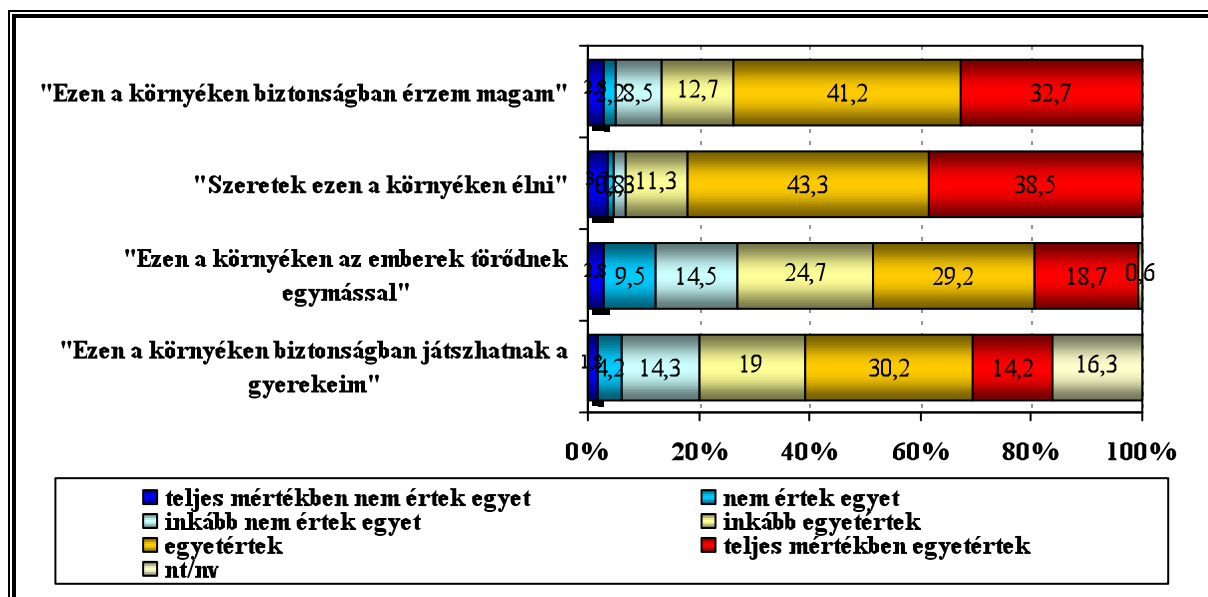
Biztonság	Településfejlesztés
<ul style="list-style-type: none"> Hivatásos Önkormányzati Tűzoltóparancsnokság Hajdúszoboszló Polgárvédelmi bázis Hajdúszoboszló Rendőrkapitányság Hajdúszoboszló Polgárőr Közhasznú Egyesület Hajdúszoboszló 	<ul style="list-style-type: none"> Hajdúszoboszló Jövőjéért Egyesület Hajdúszoboszló Város Fejlesztéséért Közalapítvány

A közvetlen lakókörnyezet értékelésére vonatkozó állítások összességében inkább lakossági elégedettséget tükröznek (65 pont feletti átlagok). A kritikus (50 pont alatti) minősítések hiánya, azonban nem jelenti azt, hogy az érzelmi kötődés megítélése nem tér el a lakóhelyi biztonság vagy a közösségi együttélés egy fontos szempontjának megítélésétől: a hajdúszoboszlóiak kimondottan szeretnek lakókörnyezetükben élni (84 pont), de annak szubjektív biztonságát (79 pont) vagy különösen a gyermekekre vonatkoztatott biztonságát (69 pont) már kevésbé minősítik pozitívan – hasonlóan az ott élők kölcsönös szolidaritásához (67 pont). Azok a háztartások, ahol van eltartott, szignifikánsan biztonságosabbnak vélik lakókörnyezetüket (81 pont), mint azok amelyekben van eltartott (78 pont).

11. táblázat Mennyire ért egyet a következő, az Ön lakókörnyezetére vonatkozó állításokkal? (százfokozatú skála átlagai: 0: teljes mértékben nem ért egyet, 100: teljes mértékben egyetért)

Szeretek ezen a környéken élni.	84
Ezen a környéken biztonságban érzem magam.	79
Ezen a környéken biztonságban játszhatnak a gyerekeim.	69
Ezen a környéken az emberek törődnek egymással.	67

16. ábra Mennyire ért egyet a következő, az Ön lakókörnyezetére vonatkozó állításokkal? (%)

A város infrastruktúrájának – pontosabban annak egy részének - megítélése átlagosan inkább pozitív (60-62 pontos átlagok), de a konkrét válaszarányok egyfajta megosztottságra utalnak.

Egy esetben volt szignifikáns eltérés: a játszótereket az egyedül élők szignifikánsan jobb minőségűnek vélik (65 pont), mint a gyermekes (61 pont), illetve gyermek nélküli családok (62 pont) és az egyéb struktúrával leírható családok (55 pont).

**12. táblázat Milyen minőségűnek tartja a településen lévő létesítményeket?
(százfokozatú skála átlagai: 0: nagyon rossz,100: kiváló)**

Kerékpárút	62
Játszótér	61
Járdák állapota	60

A kérdezettek egyharmada (33.5 százalék) rossznak, kétharmada (66.5 százalék) jó minőségűnek tartja a város játszótereit. A kerékpárutak (28.8-71.2) vagy a járdák esetén (35.7-64.3) a megfelelő arányok szintén a megosztott lakossági véleményeket mutatják:

7. Közszolgáltatások

A lakosság infrastrukturális és közüzemi ellátást a Hajdúszoboszlói Közüzemi Víz-, Csatorna. És Hőszolgáltató Kft. mellett a Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Zrt. látja el.

7.1. A közszolgáltatók szolgáltatásainak színvonala

A három infrastrukturális jellemzőhöz hasonlóan, a városlakók a különböző közszolgáltatások színvonalával is inkább elégedettek, mint kritikusak (60 pont feletti átlagok). Az eredmények értékelésénél figyelembe kell vennünk, hogy több esetben a válaszadók jelentős hányada nem vállalkozott a közszolgáltatók minősítésére: a lakosság több mint fele – nyilván elsősorban érintettség hiánya miatt - nem tudta minősíteni az adóügyek irodáját (59.5 százalék), illetve a munkaügyi központ kirendeltséget (53.5 százalék). A kábel TV szolgáltatás (40 százalék) vagy a szociális ügyek irodájának (37.8 százalék) értékelését szintén nagyobb arányban kerülték. Mindez nem meglepő, hiszen a lakosság leginkább az áram- gáz és vízszolgáltatással, illetve a telefonszolgáltatókkal kerül kapcsolatba, így utóbbi szolgáltatók (elektromos művek, gázművek, vízművek, telefontársaság) minősítésére a válaszadók túlnyomó többsége vállalkozott. (A magas Internet elérhetőség mutatója, hogy a háztartások

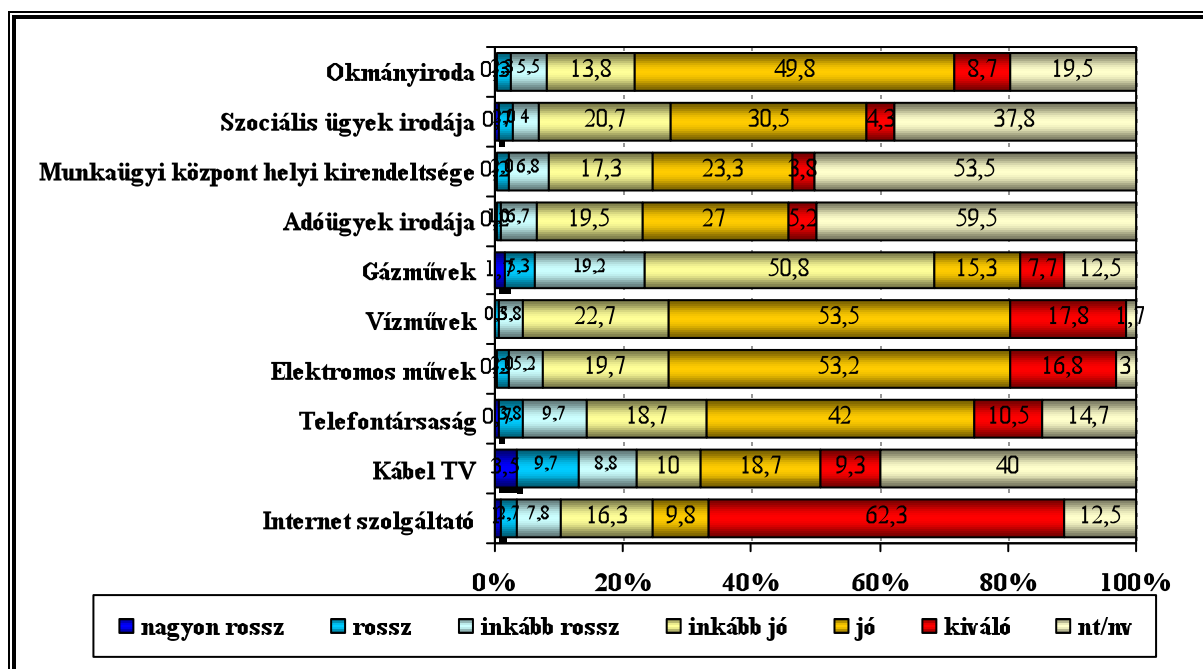
képviselőinek 87.5 százaléka értékelte – kiemelkedően magas kiváló minősítési aránnyal: 62.3 százalék - az Internet szolgáltatások minőségét.)

A szignifikáns eltérések azt mutatják, hogy a gyermek nélküli családok kritikusabbak (74 pont) a vízművek megítélésében mint a többi család (77-79 pont). Az elektromos művek kevésbé pozitív megítélése a két fős (75 pont) és a leginkább népes – négy vagy több fős – háztartásokat jellemzi (74 pont) – szemben a többi csoporttal (78-79 pont). A legtöbb esetben a jövedelmi helyzet alapján elkülönült csoportok megítélése tér el szignifikánsan: az alsó jövedelmi csoportnak a kábel TV (70 pont) és a telefon szolgáltatások (74 pont) színvonala is magasabb, viszont az elektromos – és gázszolgáltatókkal szemben szignifikánsan kritikusabbak (73, illetve 74 pont).

13. táblázat Összességében mennyire elégedett a felsorolt közszolgáltatók szolgáltatásainak színvonalával? (százfokozatú skála átlagai: 0: nagyon rossz,100: kiváló)

Vízművek	77
Internet szolgáltató	77
Gázművek	76
Elektromos művek	76
Okmányiroda	74
Telefontársaság	71
Szociális ügyek irodája	70
Adóügyek irodája	70
Munkaügyi központ helyi kirendeltsége	68
Kábel TV	63

17. ábra A közszolgáltatók szolgáltatásainak minősítése (%)

A háztartások kétharmadának (66.5-66.7 százalék) nincs szüksége arra, hogy az önkormányzati ügyintézés során telefonon (SMS) keresztül informálódjon dokumentumokról, fogadóóráról vagy nyitvatartási időkről. Gyakorlatilag ugyanaz azoknak az aránya, akik az interneten történő elektronikus ügyintézés lehetőségét utasítják el hasonló indokkal. A kérdőívben vizsgált négy lehetőség esetében a második leggyakrabban megjelölt indok a hozzá nem értés volt (10.8 százalék), de a módszer bonyolultságát (7.2-8.0 százalék) és a biztonság hiányát (5.8-7.2 százalék) is többen jelölték.

14. táblázat Miért nem kér SMS-en keresztül információt a következő önkormányzati ügyintéзésekhez kapcsolódó szolgáltatásokról? (oszlop-százalékban)

	Ügyintézés	Nyitva-tartás	Fogadó-óra	Elektronikus ügyintézés 1	Elektronikus ügyintézés 2
Nincs rá szüksége	66.5	66,8	66.7	69.8	69.8
Nem ért hozzá	10.8	10,8	10.8	10.8	10.8
Egyéb indoklás	6.3	6,5	6.7	4.0	3.8
Nem tartja biztonságosnak	6.2	6,0	5.8	7.0	7.2
Nincs válasz/nem releváns	1.2	0.7	0.8	0.5	0.5
Bonyolultnak tartja	8.0	8,0	8.0	7.2	7.2
Nincs rá pénze	0.5	0.5	0.5	0.2	0.2
Tudomása szerint nincs a településen ilyen szolgáltatás	0.5	0.7	0.7	0.5	0.5

Ügyintézés: SMS-en keresztül történő információ kérés az ügyek intézéséhez szükséges dokumentumokról

Nyitvatartás: SMS-en keresztül történő információ kérés a nyitvatartási időről.

Fogadóóra: SMS-en keresztül történő információ kérés a fogadóóráról.

Elektronikus ügyintézés 1.: Elektronikus ügyintézés, engedélyek letöltése, leadása (építési, fakivágási, működési, fizetővendéglátás)

Elektronikus ügyintézés 2.: Elektronikus ügyintézés, időskorúak járadékához dokumentáció letöltése, beadása.

7.2. Tömegközlekedés színvonala

A városban négy autóbusz járat látja el a helyi közlekedést, 14 kilométeres hálózati hosszal. A szállított utasok átlagos száma 752 fő.

A helyi és helyközi tömegközlekedés hat szempont alapján történő megítélése – a város nyújtotta korábban vizsgált szolgáltatásokhoz hasonlóan – inkább pozitív (67 pont feletti átlagok).

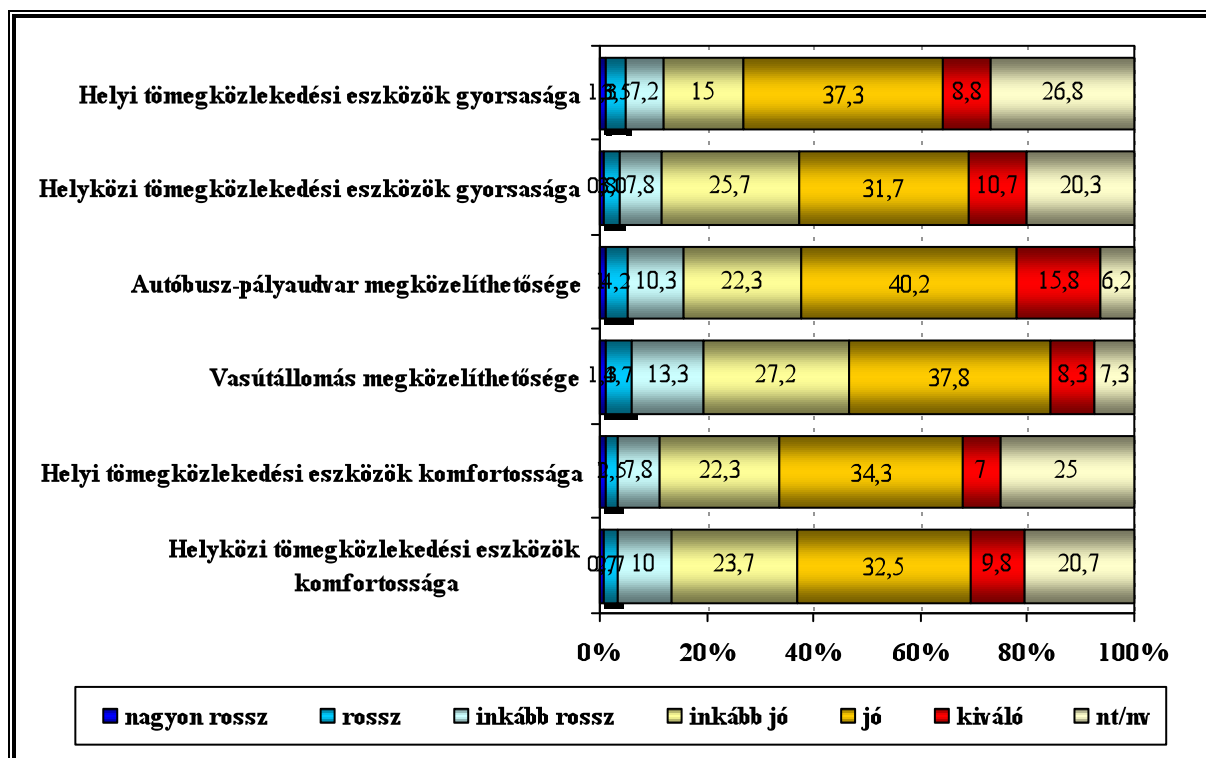
15. táblázat Összességében mennyire elégedett a felsorolt szolgáltatások színvonalával? (százfokozatú skála átlagai: 0: nagyon rossz,100: kiváló)

Helyi tömegközlekedési eszközök gyorsasága	71
Autóbusz-pályaudvar megközelíthetősége.	71
Helyközi tömegközlekedési eszközök gyorsasága	70
Helyi tömegközlekedési eszközök komfortossága (kényelmessége).	70
Helyközi tömegközlekedési eszközök komfortossága (kényelmessége).	69
Vasútállomás megközelíthetősége.	67

Viszonyítva a háztartások nagysága alapján elkülönített többi csoporthoz (69-72 pont), a helyközi tömegközlekedési eszközök komfortosságát szignifikánsan kritikusabbnak ítélik a négy vagy több fős háztartások (64 pont). Szintén a helyközi közlekedés kényelmének megítélésében tér el szignifikánsan a legkevésbé jó anyagi helyzetű csoportok véleménye (65 pont) a többi jövedelmi csoportra jellemző átlagoktól (70-71 pont), de az alsó jövedelmi csoporthoz tartozók a helyi tömegközlekedési eszközök gyorsaságát is kevésbé értékelik (67 pont), mint a többi jövedelmi csoport (72-73 pont).

A válaszadók közül legtöbben az állomások megközelíthetőségének értékelésére vállalkoztak.

18. ábra A helyi és távolsági tömegközlekedés minősítése (%)

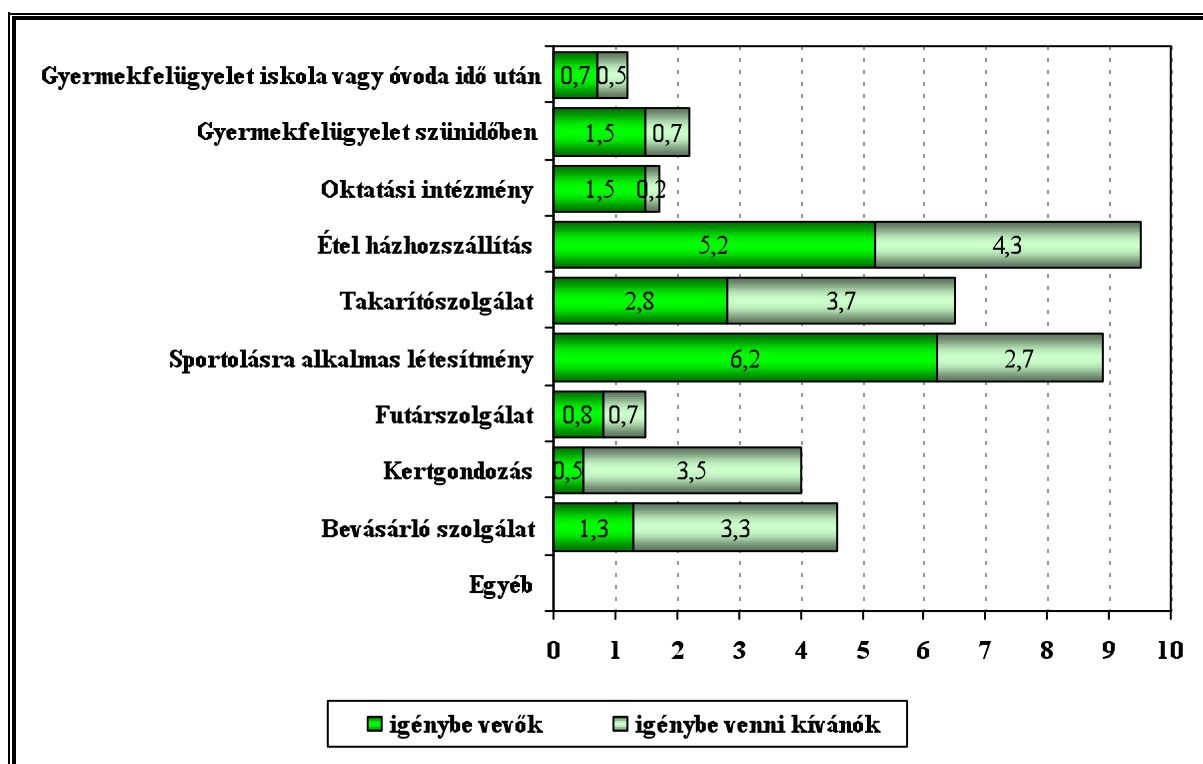
8. Piaci alapú szolgáltatások

A hajdúszoboszlói háztartások mindössze 13.3 százalékában veszik igénybe a kérdőívben felsorolt 10 piaci alapú szolgáltatások valamelyikét. A két leginkább használt szolgáltatást (sportlétesítmények, illetve étel házhoz szállítás) megnevezők aránya is jóval 10 százalék alatt fordult elő. A további szolgáltatások közül még a takarítószolgálat említése számottevő (2.8 százalék), de a különböző háztartási (kertgondozás, bevásárló szolgálat) vagy

gyermekfelügyeleti szolgáltatások igénybevételét csak (átlagosan) minden századik háztartásban említették. A szolgáltatásokat igényelők aránya azokban az esetekben jelentős, amelyeket jelenleg is igénybe vesznek (ételszállítás, takarítószolgálat, sport), de két kivétel is van: annak ellenére, hogy a kertgondozást és a bevásárlás szolgáltatást csak néhány háztartásban veszik igénybe, viszonylag (3.3-3.5 százalék) több háztartásban is elképzelhetőnek vélik.

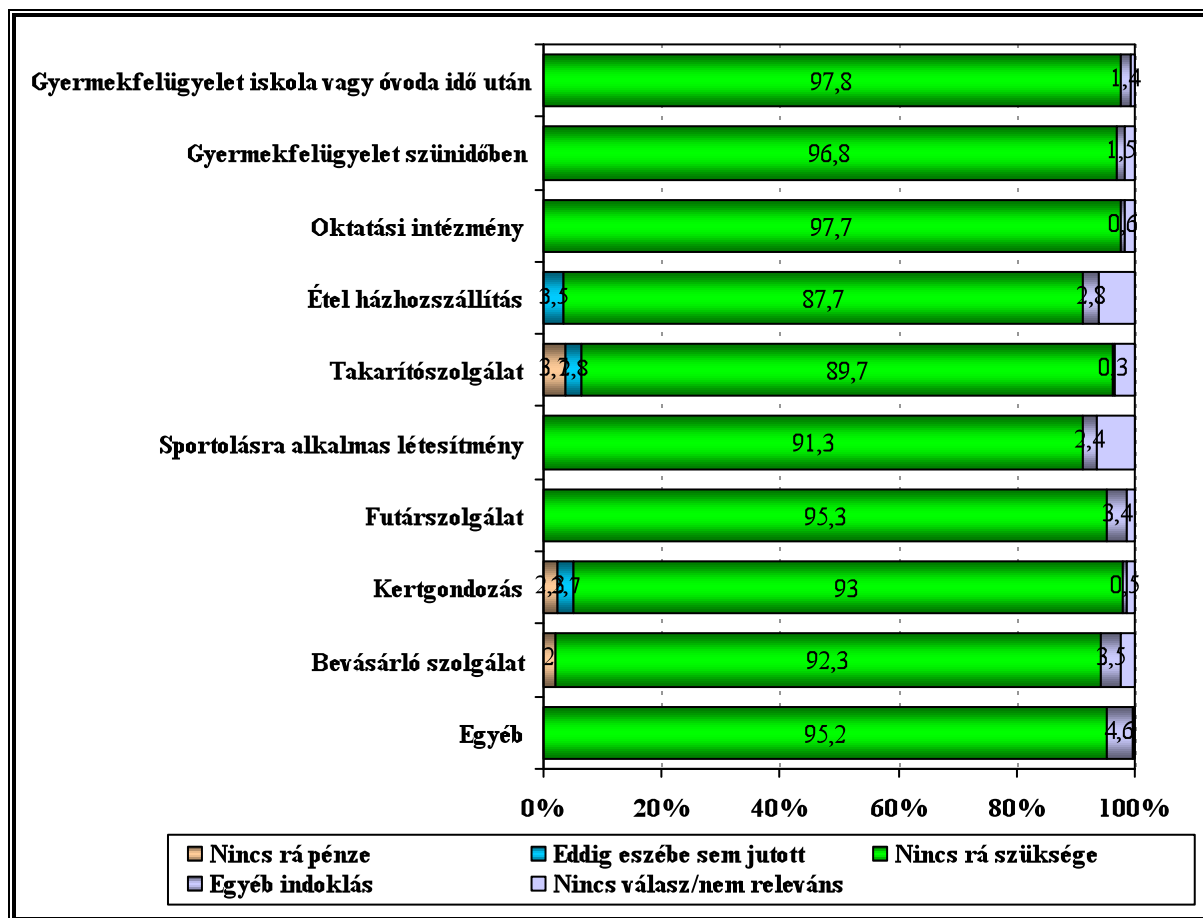
A családszerkezetet tekintve, a gyerekes házaspárok szignifikánsan magasabb arányban (19.2 százalék) veszik igénybe az ilyen típusú szolgáltatásokat, mint az egyedül élők (10.2 százalék) vagy a gyermek nélküli házaspárok (7.6 százalék). Ennek megfelelően a nagy létszámú háztartásokban (négy és több fő: 19.4 százalék, három fő: 17.2 százalék) szignifikánsan gyakrabban fordul elő a piaci alapú szolgáltatások igénybevétele, mint a két (9.7 százalék) vagy az egy fős (10.4 százalék) háztartásokban. Mindezek tükrében nem meglepő, hogy az ilyen szolgáltatások szignifikánsan gyakrabban fordulnak elő az olyan háztartások között, ahol van eltartott (20.8 százalék), mint ahol nincs (8.7 százalék).

19. ábra A piaci alapú szolgáltatásokat jelenleg igénybe vevők és azokat igénybe venni kívánók aránya (%)

A piaci alapú szolgáltatásokat elutasító háztartások minden esetben gyakorlatilag csak a „nincs szükség rá” válasszal indokoltak.

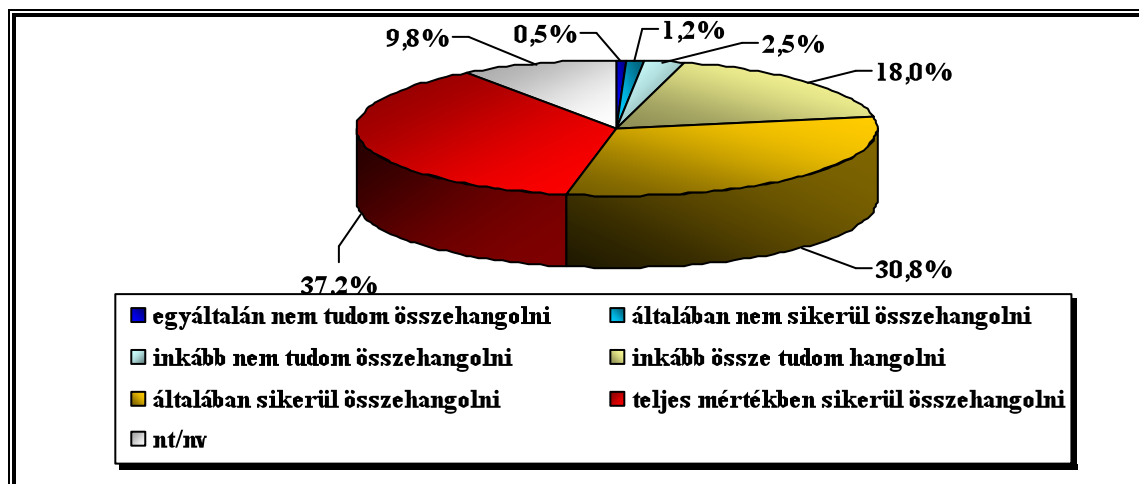
20. ábra A piaci alapú szolgáltatásokat igénybe nem vevők indoklása (%)

9. Munkahelyi és családi kötelezettségek összehangolása

A válaszadók több, mint egyharmada (37.2 százalék) úgy véli, hogy teljes mértékben, valamivel kevesebb mint egyharmada (30.8 százalék) általában képes összehangolni munkahelyi és családi kötelezettségeit.

21. ábra A munkahelyi és családi kötelezettségeit milyen mértékben tudja összehangolni? (%)

A munkahelyi és családi kötelezettség összehangolását százfokozatú skálán is kifejezhetjük. A teljes mintára vonatkozó transzformált változó átlaga: 82 pont. A szignifikáns eredmények azt igazolják, hogy az egy- vagy két fős háztartásokban (87, illetve 86 pont) az összehangolást kedvezőbbnek ítélik meg, mint a három (78 pont) vagy a négy és több fős háztartásokban (78 pont). Szintén szignifikánsan alacsonyabb a gyermekkel rendelkező házaspárok (77 pont) vagy az eltartottal jellemezhető családok (78 pont), mint a gyermek nélküli (88 pont) vagy az egyedül állók (86 pont), illetve eltartottal nem jellemezhető családok (85 pont) értékelése. További eredmény, hogy a felső jövedelmi csoportba sorolt háztartások szignifikánsan kevésbé látják sikeresnek (78 pont) a munkahelyi és családi tennivalók összehangolását, mint az átlagos (86 pont) és az átlagosnál rosszabb jövedelmi helyzetű háztartások (83 pont).

10. Összegzés

A rendelkezésre álló hajdúszoboszlói oktatási intézmények kihasználtsága teljes körűnek tekinthető; az alapellátásokat igénybe vevők minden esetben egyértelműen elégedettek az intézmények szolgáltatásaival.

A vizsgált háztartásoknak csupán 8 százaléka veszi igénybe a város valamelyik szociális intézményének ellátását, melyekkel jellemzően ők is elégedettek.

Gyakorlatilag nincs olyan hajdúszoboszlói háztartás, amelyik ne lenne kapcsolatban a város valamelyik egészségügyi intézményével, illetve egészségügyi szolgáltatásával. A háziorvosi rendelők és a gyógyszertárak igénybe vétele gyakorlatilag minden háztartásra jellemző, de igen magas a szakrendelések megnevezési aránya is. Az eddig vizsgált intézmények értékeléséhez hasonlóan a város egészségügyi szolgáltatásainak minősítése is igen pozitív.

A kulturális és szabadidős intézményi és szervezeti feltételrendszert tekintve a vidéki magyar kisvárosok többségénél lényegesen kedvezőbb Hajdúszoboszló helyzete. A vizsgált háztartások közel kétharmadában vesznek igénybe valamilyen kulturális szolgáltatást, illetve vesznek részt kulturális rendezvényen. A színház mellett mozira és koncertekre is komoly társadalmi igény mutatkozik.

Az előbbiekhöz hasonlóan a városlakók a különböző közsolgáltatások színvonalával is inkább elégedettek, mint kritikusak - az eredmények értékelésénél azonban figyelembe kell venni, hogy több esetben jelentős hányaduk nem vállalkozott a közsolgáltatók minősítésére.

A háztartások mindössze 13.3 százalékában veszik igénybe a kérdőívben felsorolt 10 piaci alapú szolgáltatások valamelyikét. A két leginkább használt szolgáltatást (sportlétesítmények, illetve étel házhoz szállítás) megnevezők aránya is jóval 10 százalék alatt fordult elő.

A hajdúszoboszlóiak kimondottan szeretnek lakókörnyezetükben élni, de annak szubjektív biztonságát, illetve különösen a gyermekekre vonatkoztatott biztonságát már kevésbé minősítik pozitívan – hasonlóan az ott élők kölcsönös szolidaritásához.

11. Szükséges beavatkozások